

UCHWAŁA NR

RADY MIEJSKIEJ LESZNA

z dnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia „Leszczyńskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024”

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) Rada Miejska Leszna uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Leszczyński Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Rady Miejskiej Leszna Nr XXXIV/429/2017 Rady Miejskiej Leszna z dnia 30 marca 2017 roku w sprawie przyjęcia „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020”.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Leszna.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej Leszna

Tomasz Malepszy

Leszczyński Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024

Załącznik do Uchwały nr
Rady Miejskiej Leszna z dnia
/PROJEKT/

**LESZCZYŃSKI PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
na lata 2021- 2024**

Leszno, wrzesień 2021

1.	Wstęp.....	4
2.	Charakterystyka zjawiska przemocy.....	5
2.1.	Rodzaje przemocy.....	5
3.	Przepisy prawne stosowane w sytuacjach występowania przemocy.....	6
4.	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Leszna.....	8
5.	Cel główny.....	8
5.1.	Cele szczegółowe.....	9
6.	Obszar działań.....	9
7.	Odbiorcy.....	9
8.	Realizatorzy.....	10
9.	Opis zadań	11
10.	Przewidywane efekty.....	13
11.	Wskaźniki.....	13
12.	Monitoring i sprawozdawczość.....	14
13.	Podsumowanie.....	14

1. Wstęp

Zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, a zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Rodziny dotknięte przemocą w rodzinie pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co stanowi podstawę do udzielenia im szczególnej pomocy. Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie przewidziano szereg zadań w zakresie postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Obecna rzeczywistość zmieniła podejście do problemu przemocy. Mnogość instytucji i organizacji zajmujących się tym problemem, nowe rozwiązania prawne, procedury mające na celu skuteczniejszą ochronę ofiar oraz walkę ze sprawcami przemocy w rodzinie.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wielu służb, a także zmiany świadomości społecznej. Ze względu na swoją złożoność zjawisko przemocy w rodzinie zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i leży w kręgu zainteresowań pracowników pomocy społecznej, służby zdrowia, oświaty, wymiaru sprawiedliwości, terapeutów, funkcjonariuszy Policji oraz prokuratorów.

2. Charakterystyka zjawiska przemocy

Rodzina jest pierwszą podstawową grupą społeczną mającą największy wpływ na rozwój człowieka. To w niej kształtuje się osobowość i rozwija tożsamość. To w niej utrwalane są nasze postawy, adaptowane normy społeczne i moralne. Na ich gruncie wypracowywane są wzory zachowań i sposoby radzenia sobie w różnych sytuacjach życiowych. Prawidłowe relacje w rodzinie oparte m.in. na wzajemnym szacunku i dbaniu o potrzeby, co stanowi podstawę prawidłowego funkcjonowania i rozwoju wszystkich członków rodziny. Każda z sytuacji problemowych w rodzinie rozwiązywana jest z uwzględnieniem potrzeb i możliwości wszystkich osób, dając tym samym możliwość rozwoju, poczucia sprawstwa, ale i bezpieczeństwa.

Według Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że: 1. jest intencjonalna- jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary; 2. Siły są nierównomierne- w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą; 3. Narusza prawa i dobra osobiste-sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary; 4. Powoduje cierpienie i ból-sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

2.1. Rodzaje przemocy

Zjawisko przemocy domowej, ze względu na sposób, w jaki demonstrowane są zachowania sprawców przemocy oraz obszar funkcjonowania ofiary, w obrębie, którego dokonuje się przemoc może przybierać różne formy:

- a) **przemoc fizyczna** polega na używaniu fizycznej siły w celu wymuszenia określonego postępowania (lub ukarania za złamanie reguł ustalonych przez sprawcę), wywołania lęku; odprowadzenia własnych, trudnych emocji (gniew, frustracja, niezadowolenie);

- b) **przemoc psychiczna** to bardzo szerokie spektrum działań i zachowań uruchamianych przez sprawcę celowo, nakierowanych na zmianę przekonań, nastawienia czy światopoglądu, a także zmianę potrzeb, ocen, uczuć, postaw ofiary tak, by osoba manipulowana działała zgodnie z oczekiwaniami sprawcy, pod jego pełną kontrolą. Tego typu przemoc koncentruje się na uzyskaniu psychologicznej dominacji nad ofiarą;
- c) **przemoc seksualna** polega na wymuszaniu niechcianych i nieakceptowanych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy;
- d) **przemoc ekonomiczna** to działania zmierzające do całkowitej finansowej zależności ofiary od sprawcy

Przemoc domowa zazwyczaj jest procesem i w wielu przypadkach trwa nawet kilkanaście lat. Znęcanie ma tendencję do powtarzania się. Cykl przemocy składa się na ogół z trzech faz:

- **fazy narastającego napięcia** - wzrost napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych
- **fazy ostrej przemocy** - wybuch gniewu i rozładowania agresji
- **fazy miodowego miesiąca** - faza skruchy sprawcy, bez specjalistycznej pomocy kończy się nawrotem przemocy.

Rozumienie powyższych zjawisk i systemowe podejście do problematyki przemocy w rodzinie jest warunkiem koniecznym dla wszystkich osób reprezentujących instytucje pomagające rodzinie.

3. Przepisy prawne stosowane w sytuacjach występowania przemocy:

Uregulowania prawne dotyczące problemu przemocy znalazły odzwierciedlenie w bardzo wielu dokumentach o znaczeniu strategicznym m. in.:

- Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 2000r.
- Deklaracja o eliminacji przemocy wobec kobiet z 1993r.

- Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie sytuacji oraz przyszłych działań w zakresie zwalczania przemocy wobec kobiet (2004/2220(INI))
- Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20.11.1989r. ratyfikowana przez Prezydenta Polski na mocy ustawy z dnia 21.09.1990r.

Ponadto problem przeciwdziałania przemocy w rodzinie regulują przepisy szczegółowe, w tym:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty Uchwałą Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006 r.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji
- Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks postępowania karnego
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych

Założenia niniejszego Programu są integralną częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w mieście Lesznie.

Zgodnie z art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie „Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie”. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.” „Niebieska Karta”

dokumentuje sytuację, pokazuje skutki i stanowi ważny dowód w sprawie karnej o znęcanie się.

4. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Leszna

Na terenie miasta Leszna przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu i niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat coraz częściej ujawniane są przypadki przemocy. Prowadzone dotychczas działania spowodowały zmiany świadomości społecznej, przyczyniły się do większej gotowości osób dotkniętych przemocą do ujawniania tego zjawiska. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszania jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się Leszczyński Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie miasta Leszna na lata 2021 - 2024. Zawiera on: podstawy prawne działania, zasady działania, cel główny i cele szczegółowe, wymienia realizatorów i adresatów Programu, instytucje i organizacje współpracujące.

Cele, działania i zadania Programu będą podlegać ewaluacji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców naszego miasta.

5. Cel główny

Celem głównym Programu jest skuteczne funkcjonowanie lokalnego systemu na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

5.1. Cele szczegółowe

- podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy
- propagowanie prawidłowych metod wychowawczych, postaw rodzicielskich, sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie, nawiązywania pozytywnych relacji między członkami rodziny
- usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie oraz ujednoczenie procedur postępowania

6. Obszary działań

- a) Profilaktyka – promowanie wartości rodzinnych, rozwijanie umiejętności interpersonalnych,
- b) Edukacja – przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy, jego skutków, informowanie o możliwych formach wsparcia,
- c) Interwencja – zaprzestanie przemocy, ochrona ofiar, odseparowanie i oddziaływanie na sprawców,
- d) Wspieranie – zapobieganie samotności i bezsilności u ofiar przemocy, uświadomienie praw i możliwości rozwiązywania problemu poprzez pomoc psychologiczną, prawną i socjalną.

7. Odbiorcy programu

- a) osoby dotknięte przemocą w rodzinie: dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych, osoby niepełnosprawne, osoby starsze,
- b) osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- c) świadkowie przemocy,
- d) przedstawiciele władz lokalnych, instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin,
- e) społeczność lokalna.

8. Realizatorzy

Działania odnoszące się do przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony osób poszkodowanych powinny być prowadzone we wszystkich jednostkach na terenie miasta Leszna, które w ramach swoich działań zajmują się ochroną czy też wsparciem rodziny i jej członków. Niezbędna jest chęć współpracy i współdziałania między osobami i instytucjami działającymi we wskazanym obszarze.

Podstawowe instytucje to:

- Zespół Interdyscyplinarny
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
- Biuro ds. Uzależnień- Urząd Miasta Leszna
- Placówki opieki zdrowotnej
- Policja, Prokuratura, Sądy
- Ośrodek Interwencyjno-Readaptacyjny Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka
- Organizacje pozarządowe i inne podmioty wskazane w art. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- Media

W pracy zespołowej konieczne jest przyjęcie następujących zasad:

- interdyscyplinarności – wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie muszą być planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji, priorytetowa jest współpraca zespołowa.
- kompleksowości – przemoc jak zjawisko złożone i wieloaspektowe, taka też powinna być udzielana pomoc.

9. Opis zadań

Zadanie 1

Okresowe diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w Lesznie:

- zebranie szczegółowych informacji na temat rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie,
- zbadanie istniejącej infrastruktury instytucji pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie,
- ocena skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą,
- określenie potrzeb szkoleniowych dla pracowników „pierwszego kontaktu”

Realizatorzy: Zespół Interdyscyplinarny, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Biuro ds. Uzależnień, Policja, Prokuratura, Sąd, Organizator Pieczy Zastępczej, Organizacje pozarządowe i inne podmioty wskazane w art. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Placówki opieki zdrowotnej,

Zadanie 2

Zorganizowane działanie w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą poprzez wsparcie i udostępnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie, propagowanie ulotek, plakatów, organizowanie pogadanek i spotkań tematycznych m.in. w szkołach, ochrona i zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom oraz podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy.

Realizatorzy: Zespół Interdyscyplinarny, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Biuro ds. Uzależnień, Organizacje pozarządowe i inne podmioty wskazane w art. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Media

Zadanie 3

Szkolenie służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, opracowanie i wdrażanie procedur, standardów współpracy instytucji i organizacji.

Realizatorzy: Zespół Interdyscyplinarny, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarządowe i inne podmioty wskazane w art. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Zadanie 4

Działania podejmowane w zakresie zapewnienia ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą poprzez:

- interwencję kryzysową,
- poradnictwo pedagogiczno- psychologiczne,
- poradnictwo prawne,
- poradnictwo socjalne,
- mediacje rodzinne,
- terapie indywidualne i grupowe,
- edukację w zakresie przysługujących praw i uprawnień,
- rzecznictwo interesów,
- pomoc w załatwianiu spraw życia codziennego,
- zapewnienie schronienia i podejmowanie działań mających na celu pozostawienie ofiary w miejscu zamieszkania a odizolowanie sprawcy,
- wsparcie dla dzieci dotkniętych przemocą poprzez zabezpieczenie odpowiednich warunków do przesłuchań dzieci w tzw. Niebieskim Pokoju Przesłuchań,

Realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Biuro ds. Uzależnień, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Organizator Pieczy Zastępczej, Placówki opieki zdrowotnej, Ośrodek Interwencyjno-Readaptacyjny, Organizacje pozarządowe i inne podmioty wskazane w art. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Zadanie 5

Działania wobec osób stosujących przemoc:

- izolowanie sprawców od ofiar, w tym nakaz opuszczenia lokalu, zakaz zbliżania się sprawcy do ofiary,
- opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie,

Realizatorzy: Komenda Miejska Policji, Sąd, Prokuratura, Organizacje pozarządowe i inne podmioty wskazane w art. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

10. Przewidywane efekty

- ograniczenie skali przemocy,
- zmniejszenie psychospołecznych skutków przemocy w rodzinie,
- poprawa komunikacji w rodzinie i umiejętności rozwiązywania konfliktów,
- spadek liczby rodzin, w których interwencje policji podejmowane są wielokrotnie,
- zmiana społecznego postrzegania przemocy w rodzinie,
- podniesienie kwalifikacji i umiejętności osób pracujących z rodzinami dotkniętymi przemocą,
- udoskonalenie systemu wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą,

11. Wskaźniki

- liczba procedur działania,
- liczba zgłoszeń przemocy,
- liczba Niebieskich Kart,
- liczba programów/projektów i ich uczestników,
- liczba szkoleń i ich uczestników,
- liczba udzielonej pomocy według jej rodzajów,
- liczba osób zgłaszających się po pomoc,
- liczba opracowanych indywidualnych planów pomocy,
- liczba posiedzeń Grup Roboczych,
- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba ulotek i plakatów, kampanii społecznych i stron internetowych,

12. Monitoring i sprawozdawczość

Program monitorowany będzie corocznie, a dane uzyskane z monitoringu pozwolą na proces ewaluacyjny. Podmioty realizujące Program raz na rok będą dokonywały analizy jakościowej i ilościowej wykonywanych zadań.

13. Podsumowanie

W związku z powyższym niezbędne jest przyjęcie szeroko rozumianego Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jego wykonanie powinno pozytywnie wpłynąć na polepszanie się poczucia bezpieczeństwa życia codziennego rodzin. Należy podkreślić, iż Program będzie przydatny pod warunkiem, że działania w nim zapisane będą konsekwentnie realizowane przez instytucje i Organizacje pozarządowe i inne podmioty wskazane w art. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie mające w zakresie swoich obowiązków podejmowanie działań prewencyjnych i pomocowych dotyczących przemocy w rodzinie.

UZASADNIENIE

do uchwały nr Rady Miejskiej Leszna z dnia..... 2021 roku

w sprawie: przyjęcia „Leszczyńskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024”

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 281 z późn. zm.) gmina oraz powiat ma obowiązek tworzenia gminnego oraz powiatowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W ramach tych działań konieczne jest stworzenie gminnego oraz powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Opracowanie takiego programu stanowi istotny element miejskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Realizując postanowienia w/w ustawy opracowano „Leszczyński Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024”

Program został poddany procesowi konsultacji społecznych oraz został skonsultowany z Instytucjami wchodzącymi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego i z Organizacjami Pozarządowymi Miasta Leszna działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz na rzecz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Program wpisuje się w „Strategię rozwiązywania problemów społecznych w mieście Lesznie na lata 2017-2023”.

W związku z powyższym zasadne jest przyjęcie powyższej uchwały.

Opracował:

MOPR

Zaakceptował: